

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 18ης Ιουνίου 2021

για τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2021 της Κύπρου

(2021/C 304/13)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Αφού ζήτησε τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 20 Μαρτίου 2020, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση για την ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Η γενική ρήτρα διαφυγής, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1, στο άρθρο 6 παράγραφος 3, στο άρθρο 9 παράγραφος 1 και στο άρθρο 10 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97, καθώς και στο άρθρο 3 παράγραφος 5 και στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου⁽²⁾, διευκολύνει τον συντονισμό των δημοσιονομικών πολιτικών σε καιρούς σοβαρής οικονομικής ύφεσης. Στην ανακοίνωση αυτή, η Επιτροπή διατύπωσε την άποψη ότι, δεδομένης της αναμενόμενης σοβαρής επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας που προκύπτει από την πανδημία COVID-19, πληρούνται οι προϋποθέσεις για την ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής. Στις 23 Μαρτίου 2020, οι υπουργοί Οικονομικών των κρατών μελών συμφώνησαν με την εκτίμηση της Επιτροπής. Η γενική ρήτρα διαφυγής παρέχει στα κράτη μέλη δημοσιονομική ευελιξία για την αντιμετώπιση της κρίσης της νόσου COVID-19. Διευκολύνει τον συντονισμό των δημοσιονομικών πολιτικών σε περιόδους σοβαρής επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας. Η ενεργοποίησή της επιτρέπει την προσωρινή απόκλιση από την πορεία προσαρμογής για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου κάθε κράτους μέλους, υπό την προϋπόθεση ότι δεν τίθεται σε κίνδυνο η δημοσιονομική βιωσιμότητα μεσοπρόθεσμα. Στις 17 Σεπτεμβρίου 2020, στην ανακοίνωσή της σχετικά με την ετήσια στρατηγική 2021 για τη βιώσιμη ανάπτυξη, η Επιτροπή ανακοίνωσε ότι η γενική ρήτρα διαφυγής θα παραμείνει ενεργή το 2021.
- (2) Στις 20 Ιουλίου 2020, το Συμβούλιο εξέδωσε σύσταση⁽³⁾ («σύσταση του Συμβουλίου της 20ής Ιουλίου 2020»). Συνέστησε στην Κύπρο να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα, σύμφωνα με τη γενική ρήτρα διαφυγής, για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, την ενίσχυση της οικονομίας και τη στήριξη της επακόλουθης ανάκαμψης. Συνέστησε επίσης στην Κύπρο να επιδιώξει, όταν το επιτρέψουν οι οικονομικές συνθήκες, την εφαρμογή δημοσιονομικών πολιτικών που αποσκοπούν στην επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων και στη διασφάλιση της βιωσιμότητας του χρέους, με παράλληλη ενίσχυση των επενδύσεων.
- (3) Στη σύσταση του Συμβουλίου του 2021 σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ υποδεικνύεται ότι οι δημοσιονομικές πολιτικές θα πρέπει να παραμείνουν υποστηρικτικές σε όλα τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ καθόλη τη διάρκεια του 2021 και τα μέτρα πολιτικής να είναι προσαρμοσμένα στις ειδικές συνθήκες κάθε χώρας και να είναι έγκαιρα, προσωρινά και στοχευμένα. Όταν το επιτρέψουν οι επιδημιολογικές και οικονομικές συνθήκες, τα μέτρα έκτακτης ανάγκης θα πρέπει να καταργηθούν σταδιακά, με παράλληλη καταπολέμηση των επιπτώσεων της κρίσης στην κοινωνία και στην αγορά εργασίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόσουν δημοσιονομικές πολιτικές που αποσκοπούν στην επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων και στη διασφάλιση της βιωσιμότητας του χρέους, με παράλληλη ενίσχυση των επενδύσεων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιδιώξουν μεταρρυθμίσεις που ενισχύουν την κάλυψη, την επάρκεια και τη βιωσιμότητα των συστημάτων υγείας και κοινωνικής προστασίας για όλους.

(1) ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

(2) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 6).

(3) Σύσταση του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2020, σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Κύπρου του 2020 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Κύπρου του 2020, ΕΕ C 282 της 26.8.2020, σ. 82).

- (4) Στις 18 Νοεμβρίου 2020, η Επιτροπή εξέδωσε γνώμες σχετικά με τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων 2021 των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ, οι οποίες βασίστηκαν σε ποιοτική αξιολόγηση των δημοσιονομικών μέτρων. Η Επιτροπή ήταν της γνώμης ότι το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Κύπρου συνάδει συνολικά με τις συστάσεις δημοσιονομικής πολιτικής που καθορίστηκαν στη σύσταση του Συμβουλίου της 20ής Ιουλίου 2020 και ότι τα περισσότερα από τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος στηρίζουν την οικονομική δραστηριότητα σε συνθήκες σημαντικής αβεβαιότητας.
- (5) Το NextGenerationEU, συμπεριλαμβανομένου του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, θα εξασφαλίσει μια βιώσιμη και δίκαιη ανάκαμψη χωρίς αποκλεισμούς. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁴⁾, που θέσπισε τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, τέθηκε σε ισχύ στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα παρέχει χρηματοδοτική στήριξη για την πραγματοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, ενώ θα συνεπάγεται παράλληλα δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την Ένωση. Θα συμβάλει στην οικονομική ανάκαμψη και στην πραγματοποίηση βιώσιμων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως για την προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, και θα ενισχύσει την ανθεκτικότητα και τη δυναμική ανάπτυξη των οικονομιών των κρατών μελών. Θα βοηθήσει επίσης τα δημόσια οικονομικά να επανέλθουν σε ευνοϊκότερες θέσεις βραχυπρόθεσμα και θα συμβάλει στην ενίσχυση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών και στην ανάπτυξη και στη δημιουργία θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα.
- (6) Στις 3 Μαρτίου 2021, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση που περιέχει περαιτέρω πολιτικούς προσανατολισμούς με σκοπό να διευκολυνθεί, αφενός, ο συντονισμός των δημοσιονομικών πολιτικών και, αφετέρου, η προετοιμασία των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης των κρατών μελών. Ο συνολικός δημοσιονομικός προσανατολισμός, λαμβανομένων υπόψη των εθνικών προϋπολογισμών και του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, θα πρέπει να παραμείνει υποστηρικτικός το 2021 και το 2022. Ταυτόχρονα, δεδομένου ότι αναμένεται η σταδιακή εξομάλυνση της οικονομικής δραστηριότητας κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2021, οι δημοσιονομικές πολιτικές των κρατών μελών θα πρέπει να καταστούν πιο διαφοροποιημένες το 2022. Οι δημοσιονομικές πολιτικές των κρατών μελών θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την πορεία της ανάκαμψης, τη δημοσιονομική βιωσιμότητα και την ανάγκη μείωσης των οικονομικών, κοινωνικών και εδαφικών αποκλίσεων. Δεδομένης της ανάγκης να υποστηριχθεί η βιώσιμη ανάκαμψη στην Ένωση, τα κράτη μέλη με χαμηλούς κινδύνους βιωσιμότητας θα πρέπει να προσανατολίσουν τους προϋπολογισμούς τους προς τη διατήρηση υποστηρικτικής δημοσιονομικής πολιτικής το 2022, λαμβάνοντας υπόψη τον αντίκτυπο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Τα κράτη μέλη με υψηλά επίπεδα χρέους θα πρέπει να ακολουθούν συνετές δημοσιονομικές πολιτικές, διατηρώντας παράλληλα τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις και αξιοποιώντας τις επιχορηγήσεις στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για τη χρηματοδότηση πρόσθετων επενδυτικών έργων υψηλής ποιότητας και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Για την περίοδο μετά το 2022, θα πρέπει να λαμβάνονται πάντα υπόψη στις δημοσιονομικές πολιτικές η ισχύς της ανάκαμψης, ο βαθμός της οικονομικής αβεβαιότητας και ζητήματα δημοσιονομικής βιωσιμότητας. Η επανεστίαση των δημοσιονομικών πολιτικών στην επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων, μεταξύ άλλων και με τη σταδιακή κατάργηση των μέτρων στήριξης σε εύθετο χρόνο, θα συμβάλει στη διασφάλιση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας μεσοπρόθεσμα.
- (7) Στην ανακοίνωσή της της 3ης Μαρτίου 2021, η Επιτροπή εξέφρασε επίσης την άποψη ότι η απόφαση όσον αφορά την απενεργοποίηση ή τη συνέχιση της εφαρμογής της γενικής ρήτρας διαφυγής θα πρέπει να ληφθεί υπό μορφή συνολικής αξιολόγησης της κατάστασης της οικονομίας, με βασικό ποσοτικό κριτήριο το επίπεδο της οικονομικής δραστηριότητας στην Ένωση ή στη ζώνη του ευρώ σε σύγκριση με τα προ κρίσης επίπεδα (τέλη του 2019). Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής, στις 2 Ιουνίου 2021 η Επιτροπή έκρινε ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη συνέχιση της εφαρμογής της γενικής ρήτρας διαφυγής το 2022 και την απενεργοποίησή της από το 2023. Μετά την απενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής θα εξακολουθήσουν να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές καταστάσεις κάθε χώρας.
- (8) Στις 29 Απριλίου 2021, η Κύπρος υπέβαλε το οικείο πρόγραμμα σταθερότητας 2021, σύμφωνα με το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97.
- (9) Το 2020, με βάση στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat, το έλλειμμα γενικής κυβέρνησης της Κύπρου ήταν 5,7 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ), ενώ το χρέος γενικής κυβέρνησης αυξήθηκε στο 118,2 % του ΑΕΠ. Η ετήσια μεταβολή του πρωτογενούς δημοσιονομικού ισοζυγίου ανήλθε σε - 7,6 % του ΑΕΠ, συμπεριλαμβανομένων, αφενός, των δημοσιονομικών μέτρων διακριτικής ευχέρειας ύψους 3,6 % για τη στήριξη της οικονομίας και, αφετέρου, της λειτουργίας των αυτόματων σταθεροποιητών. Η Κύπρος παρείχε επίσης στήριξη ρευστότητας σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά (όπως εγγυήσεις και αναβολές καταβολής φόρων, που δεν έχουν απευθείας και άμεση δημοσιονομική επίπτωση), εκτιμώμενου ύψους 1,9 % του ΑΕΠ· η πραγματική απορρόφηση των δημόσιων εγγυήσεων το 2020 εκτιμάται από την Επιτροπή ότι θα είναι χαμηλότερη από το ½ % του ΑΕΠ.

(4) Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17).

- (10) Στις 2 Ιουνίου 2021, η Επιτροπή εξέδωσε έκθεση βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της Συνθήκης. Στην εν λόγω έκθεση εξετάζεται η δημοσιονομική κατάσταση της Κύπρου, δεδομένου ότι το οικείο έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης το 2020 υπερέβαινε την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη, ενώ το χρέος της γενικής κυβέρνησης υπερέβαινε την τιμή αναφοράς του 60 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη και δεν μειώθηκε με ικανοποιητικό ρυθμό. Η έκθεση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το κριτήριο του ελλείματος δεν πληρούνταν και δεν υπήρχε συμμόρφωση με το κριτήριο του χρέους.
- (11) Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβολές είναι ευνοϊκό το 2021 και το 2022. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής, το πραγματικό ΑΕΠ της Κύπρου αναμένεται να αυξηθεί κατά 3,1 % το 2021 και κατά 3,8 % το 2022. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας του 2021, η κυπριακή οικονομία αναμένεται να αναπτυχθεί κατά 3,6 % το 2021 και κατά 3,8 % το 2022. Ο συγκριτικά υψηλότερος ρυθμός ανάπτυξης το 2021 του προγράμματος σταθερότητας 2021 οφείλεται στην ενίσχυση της ιδιωτικής κατανάλωσης.
- (12) Στο οικείο πρόγραμμα σταθερότητας 2021, η κυβέρνηση προβλέπει μείωση του ελλείματος γενικής κυβέρνησης από 5,7 % του ΑΕΠ το 2020 σε 4,7 % του ΑΕΠ το 2021, ενώ ο δείκτης χρέους προβλέπεται να μειωθεί στο 111,9 % του ΑΕΠ το 2021. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας 2021, η μεταβολή του πρωτογενούς δημοσιονομικού ισοζυγίου το 2021 σε σύγκριση με το προ κρίσης επίπεδο (2019) πρόκειται να ανέλθει στο - 6,5 % του ΑΕΠ, αντικατοπτρίζοντας, αφενός, τα δημοσιονομικά μέτρα διακριτικής ευχέρειας ύψους 3,4 % του ΑΕΠ για τη στήριξη της οικονομίας και, αφετέρου, τη λειτουργία των αυτόματων σταθεροποιητών. Οι προβολές αυτές είναι σύμφωνες με τις εαρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής.
- (13) Ως απάντηση στην πανδημία COVID-19 και στη σχετιζόμενη επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας, η Κύπρος έχει λάβει δημοσιονομικά μέτρα για την ενίσχυση της ικανότητας του οικείου συστήματος υγείας, την ανάσχεση της πανδημίας COVID-19 και την ανακούφιση των ατόμων και των τομέων που έχουν πληγεί ιδιαίτερα. Αυτή η ισχυρή απόκριση πολιτικής μετρίασε τη συρρίκνωση του ΑΕΠ, η οποία, με τη σειρά της, περιόρισε την αύξηση του δημόσιου ελλείματος και του δημόσιου χρέους. Τα δημοσιονομικά μέτρα θα πρέπει να μεγιστοποιούν τη στήριξη της ανάκαμψης χωρίς να προδικάζονται μελλοντικές δημοσιονομικές κατευθύνσεις. Ως εκ τούτου, τα μέτρα θα πρέπει να αποτρέπουν τη μόνιμη επιβάρυνση των δημόσιων οικονομικών. Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν μόνιμα μέτρα, θα πρέπει να τα χρηματοδοτούν καταλλήλως ώστε να διασφαλίζεται η δημοσιονομική ουδετερότητα μεσοπρόθεσμα. Τα μέτρα που ελήφθησαν από την Κύπρο το 2020 και το 2021 συνάδουν με τη σύσταση του Συμβουλίου της 20ής Ιουλίου 2020. Τα δημοσιονομικά μέτρα διακριτικής ευχέρειας που εγκρίθηκαν από την κυβέρνηση το 2020 και το 2021 είναι ως επί το πλείστον προσωρινά ή συνοδεύονται από αντισταθμιστικά μέτρα.
- (14) Το πρόγραμμα σταθερότητας 2021 προϋποθέτει επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας ύψους 0,6 % το 2021, 0,4 % το 2022, 0,4 % το 2023 και 0,4 % το 2024. Από την άλλη, οι εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής βασίζονται στην παραδοχή ότι ο συνολικός δημοσιονομικός αντίκτυπος των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που συνεπάγεται το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα ανέλθουν στο 0,3 % του ΑΕΠ το 2021 και στο 0,5 % του ΑΕΠ το 2022.
- (15) Οι καθιερωμένοι δείκτες δημοσιονομικής προσαρμογής που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 πρέπει να εξεταστούν στο πλαίσιο των σημερινών συνθηκών. Πρώτον, υπάρχει σημαντική αβεβαιότητα όσον αφορά τις εκτιμήσεις για το κενό παραγωγής. Δεύτερον, είναι αναγκαία η ετοιμότητα της δημοσιονομικής πολιτικής να προσαρμοστεί ταχέως στην εξέλιξη της πανδημίας COVID-19, στρεφόμενη από τα μέτρα παροχής επείγουσας βοήθειας σε πιο στοχευμένα μέτρα, μόλις μειωθούν οι κίνδυνοι για την υγεία. Τρίτον, το σημερινό πλαίσιο χαρακτηρίζεται από σημαντική απόκριση πολιτικής για τη στήριξη της οικονομικής δραστηριότητας. Λόγω των σημαντικών μεταβιβάσεων από τον προϋπολογισμό της Ένωσης (όπως οι μεταβιβάσεις από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας), οι καθιερωμένοι δείκτες δεν αποτυπώνουν την πλήρη ώθηση στην οικονομία που παρέχουν οι δημοσιονομικές πολιτικές. Στο πλαίσιο αυτό, το διαρθρωτικό ισοζύγιο δεν φαίνεται να επαρκεί υπό τις παρούσες συνθήκες. Η τιμή αναφοράς για τις δαπάνες πρέπει επίσης να προσαρμοστεί⁽⁵⁾ και να συμπληρωθεί με πρόσθετες πληροφορίες προκειμένου να εκτιμηθεί πλήρως ο προσανατολισμός της δημοσιονομικής πολιτικής.
- (16) Όπως με την προσέγγιση που ακολουθήθηκε στην αξιολόγηση των σχεδίων δημοσιονομικών προγραμμάτων 2021, τα προσωρινά μέτρα έκτακτης ανάγκης εξαιρέθηκαν από το σύνολο των δαπανών. Τα εν λόγω προσωρινά μέτρα έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση στηρίζουν τα συστήματα υγείας και αποζημιώνουν τους εργαζομένους και τις επιχειρήσεις για τις απώλειες εισοδήματος λόγω των απαγορεύσεων λειτουργίας και των διαταραχών στην αλυσίδα εφοδιασμού· η αντιστροφή τους από τις δημόσιες αρχές εξαρτάται από την επιστροφή της κατάστασης της δημόσιας υγείας και της οικονομίας στην ομαλότητα. Για να αξιολογηθεί ο συνολικός δημοσιονομικός προσανατολισμός στην παρούσα συγκυρία, οι σημαντικές μεταβιβάσεις από τον προϋπολογισμό της Ένωσης (όπως οι μεταβιβάσεις από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας) θα πρέπει να συμπεριληφθούν στο σχετικό σύνολο των δαπανών. Ο συνολικός

(5) Ειδικότερα, η τετραετής εξομάλυνση των επενδύσεων που χρησιμοποιείται στην τιμή αναφοράς για τις δαπάνες δεν επιτρέπει την ορθή αξιολόγηση της δημοσιονομικής στήριξης για την ανάκαμψη που παρέχεται από εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις.

δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται επομένως με βάση τη μεταβολή των πρωτογενών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και εξαιρουμένων των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση) συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της Ένωσης. Πέραν του συνολικού δημοσιονομικού προσανατολισμού, η ανάλυση αποσκοπεί επίσης στην αξιολόγηση του αν η εθνική δημοσιονομική πολιτική είναι συνετή και αν η σύνθεσή της συμβάλλει σε βιώσιμη ανάκαμψη που συνάδει με την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Για τον λόγο αυτόν, δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην εξέλιξη των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών και επενδύσεων.

- (17) Στο οικείο πρόγραμμα σταθερότητας 2021, το έλλειμμα γενικής κυβέρνησης της Κύπρου προβλέπεται να μειωθεί στο 0,9 % του ΑΕΠ το 2022, κυρίως λόγω της διακοπής των προσωρινών μέτρων στήριξης που θεσπίστηκαν το 2020 και το 2021. Ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να μειωθεί στο 103,9 % του ΑΕΠ το 2022. Οι προβολές αυτές είναι χαμηλότερες από τις εαρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής. Η Επιτροπή προβλέπει έλλειμμα 2 % του ΑΕΠ, κυρίως λόγω υψηλότερων αναμενόμενων δαπανών και χαμηλότερων εσόδων, και δείκτη χρέους της γενικής κυβέρνησης 106,6 % του ΑΕΠ το 2022. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής, και με βάση τη συγκεκριμένη μεθοδολογία που αντικατοπτρίζει τις προαναφερθείσες προκλήσεις, ο συνολικός δημοσιονομικός προσανατολισμός — συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στη συνολική ζήτηση το 2022 από τις επενδύσεις που χρηματοδοτούνται τόσο από τον εθνικό προϋπολογισμό όσο και από τον προϋπολογισμό της Ένωσης, ιδίως από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας— εκτιμάται σε -0,3 % του ΑΕΠ⁽⁶⁾. Η θετική συμβολή των δαπανών που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και από άλλα ταμεία της Ένωσης προβλέπεται να αυξηθεί κατά 0,4 εκατοστιαίας μονάδας του ΑΕΠ. Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις προβλέπεται να έχουν συσταλτική συμβολή ύψους 0,1 εκατοστιαίας μονάδας του ΑΕΠ⁽⁷⁾. Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες πρωτογενείς τρέχουσες δαπάνες (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων) προβλέπεται να έχουν συσταλτική συμβολή ύψους 0,1 εκατοστιαίας μονάδας του ΑΕΠ.
- (18) Η ποιότητα των δημοσιονομικών μέτρων των κρατών μελών φαίνεται ιδιαίτερα σημαντική. Οι δημοσιονομικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση της σύνθεσης των εθνικών προϋπολογισμών μπορούν να στηρίξουν τη δυναμική ανάπτυξη, να δημιουργήσουν τα αναγκαία δημοσιονομικά περιθώρια και να συμβάλουν στη διασφάλιση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας μακροπρόθεσμα, μεταξύ άλλων υπό το πρίσμα της κλιματικής αλλαγής και των προκλήσεων στον τομέα της υγείας. Στο σκέλος των εσόδων, η κρίση λόγω COVID-19 ενίσχυσε τη σημασία των μεταρρυθμίσεων για αποτελεσματικότερα και δικαιότερα συστήματα δημόσιων εσόδων. Στο σκέλος των δαπανών, έχει καταστήσει ακόμη πιο κρίσιμη σημασία την άνοδο του επιπέδου και της ποιότητας των βιώσιμων επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, σύμφωνα με τους στόχους για την ενίσχυση του αναπτυξιακού δυναμικού, της οικονομικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας και της διττής πράσινης και ψηφιακής μετάβασης. Τα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα καταστήσουν δυνατή τη βελτίωση της σύνθεσης των εθνικών προϋπολογισμών.
- (19) Σύμφωνα με τα μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά σχέδια του προγράμματος σταθερότητας 2021, το πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να αυξηθεί από 0,1 % το 2023 σε 1,6 % του ΑΕΠ το 2024. Με βάση το πρόγραμμα σταθερότητας 2021, ο συνολικός δημοσιονομικός προσανατολισμός — συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στη συνολική ζήτηση από τις επενδύσεις που χρηματοδοτούνται τόσο από τον εθνικό προϋπολογισμό όσο και από τον προϋπολογισμό της Ένωσης, ιδίως από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας— εκτιμάται σε 2,8 % του ΑΕΠ το 2023 και το 2024 κατά μέσο όρο. Η θετική συμβολή των δαπανών που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και από άλλα ταμεία της Ένωσης προβλέπεται να αυξηθεί κατά 0,1 εκατοστιαία μονάδα του ΑΕΠ. Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις προβλέπεται να έχουν συσταλτική συμβολή ύψους 0,1 εκατοστιαίας μονάδας του ΑΕΠ⁽⁸⁾. Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες πρωτογενείς τρέχουσες δαπάνες (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων) προβλέπεται να έχουν συσταλτική συμβολή ύψους 2,8 εκατοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ. Η τρέχουσα εκτίμηση της μέσης δεκαετούς ονομαστικής δυναμικής ανάπτυξης είναι 3½ %⁽⁹⁾. Ωστόσο, η εκτίμηση αυτή δεν περιλαμβάνει τις επιπτώσεις των μεταρρυθμίσεων που αποτελούν τμήμα του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και που θα μπορούσαν ως εκ τούτου να τονώσουν τη δυναμική ανάπτυξη της Κύπρου.
- (20) Ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να μειωθεί από 99,5 % του ΑΕΠ το 2023 σε 92,9 % του ΑΕΠ το 2024. Η Κύπρος θεωρείται ότι αντιμετωπίζει μέτριους κινδύνους δημοσιονομικής βιωσιμότητας μεσοπρόθεσμα, σύμφωνα με την πλέον πρόσφατη ανάλυση της βιωσιμότητας του χρέους.
- (21) Δεδομένου ότι επί του παρόντος υπάρχει ακόμη εξαιρετικά μεγάλος βαθμός αβεβαιότητας, οι κατευθύνσεις δημοσιονομικής πολιτικής θα πρέπει να παραμείνουν κατά κύριο λόγο ποιοτικές. Ακριβέστερες ποσοτικοποιημένες κατευθύνσεις για τα επόμενα έτη θα πρέπει να παρασχεθούν το 2022, αν ο βαθμός αβεβαιότητας μειωθεί επαρκώς έως τότε.

⁽⁶⁾ Το αρνητικό πρόσημο του δείκτη αντιστοιχεί σε υπέρβαση της αύξησης των πρωτογενών δαπανών σε σύγκριση με τη μεσοπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη, το οποίο υποδηλώνει επεκτατική δημοσιονομική πολιτική.

⁽⁷⁾ Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες προβλέπεται να έχουν επεκτατική συμβολή ύψους 0,1 εκατοστιαίας μονάδας του ΑΕΠ.

⁽⁸⁾ Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες προβλέπεται να έχουν ουδέτερη συμβολή.

⁽⁹⁾ Εκτίμηση της Επιτροπής, σύμφωνα με την από κοινού συμφωνηθείσα μεθοδολογία.

- (22) Το Συμβούλιο αξιολόγησε το πρόγραμμα σταθερότητας 2021 και τη συνέχεια που έδωσε η Κύπρος στη σύσταση του Συμβουλίου της 20ής Ιουλίου 2020,

ΣΥΝΙΣΤΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ:

1. Το 2022, να συνεχίσει να ακολουθεί υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό, συμπεριλαμβανομένης της ώθησης που παρέχει ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, και να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις.
2. Όταν το επιτρέψουν οι οικονομικές συνθήκες, να επιδιώξει την εφαρμογή δημοσιονομικής πολιτικής που θα αποσκοπεί στην επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων και στη διασφάλιση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας μεσοπρόθεσμα. Ταυτόχρονα, να αυξήσει τις επενδύσεις για να ενισχυθεί το αναπτυξιακό δυναμικό.
3. Να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στη σύνθεση των δημόσιων οικονομικών, τόσο στο σκέλος των εσόδων όσο και στο σκέλος των δαπανών του εθνικού προϋπολογισμού, καθώς και στην ποιότητα των δημοσιονομικών μέτρων, ώστε να εξασφαλιστεί βιώσιμη ανάκαμψη χωρίς αποκλεισμούς. Να δώσει προτεραιότητα στις βιώσιμες επενδύσεις που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως με την επενδυτική στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Να δώσει προτεραιότητα στις δημοσιονομικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που θα συμβάλουν στην παροχή χρηματοδότησης για τις προτεραιότητες της δημόσιας πολιτικής και στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση, ενισχύοντας την κάλυψη, την επάρκεια και τη βιωσιμότητα των συστημάτων υγείας και κοινωνικής προστασίας για όλους.

Λουξεμβούργο, 18 Ιουνίου 2021.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

J. LEÃO
